

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Richardem Galisem ve věci

žalobkyně: J. P.
bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 4. 2025, č. j. XA,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 9. 4. 2025, č. j. XA, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 95 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 13. 12. 2024, č. j. XB (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) žalovaná zamítla žalobkyninu žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, neboť dle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „institut“) poklesla žalobkynina pracovní schopnost jen o 30 %.

Shodu s prvopisem potvrzuje: X

2. V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaná zamítla žalobkyniny námitky a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Podle posudku institutu z námitkového řízení byla rozhodující příčinou žalobkynina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu chronická bolestivost pohybového aparátu. Zdravotní stav žalobkyně institut hodnotil podle kapitoly XIII, oddílu A, položky 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), a míru poklesu pracovní schopnosti určil na 30 %. Z dostupných údajů nelze spolehlivě rozhodnout, zda se u žalobkyně jedná o kloubní projevy lupénky nebo samostatnou artropatii. Z posudkového hlediska byl stav hodnocen jako středně těžké postižení, kdy je celková výkonnost snížena, pohyblivost je zachována s kompenzačními prostředky a některé denní aktivity jsou vykonávány s obtížemi. Žalobkyně sice namítala nefunkční levou nohu (v důsledku narušení nervů a šlach), ale tento rozsah postižení nedoložila a neplyne z lékařských nálezů. Zpráva z ortopedie z roku 2018 je již neaktuální.

Žaloba

3. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), se žalobkyně domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
4. Žalobkyně namítá, že nebyla přizvána na jednání posudkového lékaře, takže si nemohl učinit představu o jejím zdravotním stavu. Posudkoví lékaři nezhodnotili její celkovou výkonnost, pohyblivost a schopnost vykonávat denní aktivity dle položky 1c oddílu A kapitoly XIII přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Denní aktivity žalobkyně jsou těžce omezeny, a není tak schopna vykonávat dlouhodobou pracovní činnost ve stoje ani vsedě. Žalobkynin stav se zhoršuje. Dochází k deformaci levé končetiny a omezení její hybnosti v takovém rozsahu, že již není schopna bez odpočinku setrvat v jedné pozici déle než 20 minut. To se promítá i do skeletu páteře a pánevní oblasti.

Vyjádření žalované

5. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby a vypracování posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Posouzení věci

6. Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků, je včasná a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Poté přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl bez jednání, neboť byly splněny podmínky podle § 51 odst. 1 s. ř. s. (ve znění účinném od 1. 1. 2026, viz přechodné ustanovení čl. XI bodu 1 zákona č. 314/2025 Sb.). Jednání nebylo zapotřebí ani k provádění dokazování, neboť soud vycházel pouze z obsahu správního spisu (jímž se zásadně nedokazuje) a listinných důkazů, s nimiž se účastníci mohli seznámit (zejm. posudku posudkové komise ze dne 7. 11. 2025, který účastníkům doručil). Soud neprováděl důkaz výsledkem účastníků, neboť zdravotní stav žalobkyně a jeho dopad na její pracovní schopnost, resp. invaliditu byl dostatečně prokázán posudkem posudkové komise ze dne 7. 11. 2025.

7. Podle § 26 zákona o důchodovém pojištění se za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než jeden rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než jeden rok.
8. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle odst. 2 jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla [písm. a)] nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně; [písm. b)] nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně; [písm. c)] nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
9. Podle § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se pracovní schopností rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
10. Při určování poklesu pracovní schopnosti se podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.
11. Žalobní námitky spočívají převážně v nesprávném posouzení žalobkynina zdravotního stavu.
12. Nárok na invalidní důchod je podmíněn zdravotním stavem pojištěnce a rozhodnutí je proto závislé na odborném lékařském posouzení. Soud předesílá, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou a soud si o ní nemůže učinit úsudek sám. Zdravotní stav sám nepřezkoumává.
13. Podle § 4 odst. 2 zákona o organizaci sociálního zabezpečení zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzují posudkové komise jako orgány Ministerstva práce a sociálních věcí. I tento posudek nicméně hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ustanovení § 77 odst. 2 s. ř. s. a v případě potřeby může zejména uložit též zpracování posudku soudem ustanoveným znalcem z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, dále jen „NSS“, ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, č. 511/2005 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20).

14. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014 – 52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních postižení (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity). Jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy komise vyhodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení se podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí, včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.
15. Soud si v řízení vyžádal posudek posudkové komise ze dne 7. 11. 2025, který splnil kritéria přesvědčivosti a úplnosti. Posudková komise vycházela z veškeré dostupné zdravotnické dokumentace žalobkyně, včetně zpráv, které žalobkyně přiložila k žalobě. Žalobkyně byla při jednání komise osobně přítomna a vyšetřena lékařem z oboru ortopedie. Posudková komise dospěla k závěru o existenci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, za jehož rozhodující příčinu označila generalizovanou osteoartrózu. Toto zdravotní postižení hodnotila podle kapitoly XIII (postižení svalové a kosterní soustavy), oddílu A (artropatie), položky 1 (osteoartróza) písmena b (středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti je pro uvedenou položku stanovena v rozpětí 20 % – 35 %. Posudková komise v souladu s tímto rozpětím stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na 35 %.
16. Posudková komise své závěry i řádně zdůvodnila. Volbu horní meze výše uvedené položky (tj. odlišnost oproti hodnocení posudkových lékařů) odůvodnila lékařskou zprávou revmatologa ze dne 3. 3. 2025, která popisovala celkový zdravotní stav žalobkyně a zhoršení kloubních problémů. Taktéž poukázala na vyšetření žalobkyně před komisí, při kterém byl zjištěn pravý kolenní kloub v abdukčním postavení s instabilitou, levý kolenní kloub s flekční kontrakturou a terén těžké artrózy tarzu bilaterálně. Posudková komise dále vysvětlila, že položku 1c (v posudku je zjevnou chybou v psaní uvedena znova položka 1b) stejného oddílu a kapitoly nemohla zvolit pro absenci těžkého fyzikálního postižení a nebylo ani zjištěno těžké postižení více nosných kloubů (včetně goniometrie) či těžké postižení drobných ručních kloubů (i přes jejich alteraci dle revmatologa) s ohledem na jejich fyzikální vyšetření a neurologické vyšetření obsahující další manévry. Datum vzniku invalidity posudková komise určila v souladu se zmíněnou zprávou revmatologa na 3. 3. 2025, kdy již bylo možné žalobkynin stav považovat za dlouhodobě nepříznivý tak, že naplňoval horní

hranici položky 1b, a to i s ohledem na odstup od poslední operace pravého kolene a následného dalšího úrazu na dovolené.

17. Posudková komise se věnovala i tomu, zda by žalobkynin zdravotní stav nebylo možné hodnotit dle jiných položek. Kožní postižení by ovšem nemohlo být hodnoceno nad rámec položky 4b kapitoly XII a ani psoriatické postižení kloubů by nebylo možné hodnotit nad rámec položky 6a oddílu A kapitoly XIII. K tomu posudková komise odkázala na provedená vyšetření morfologie a vyšetřovacích manévřů (neurologem), ze kterých nebylo zjištěno posudkově významnější postižení. Žalobkynin stav by nebylo možné hodnotit ani funkčně srovnatelně dle položky 1b oddílu E kapitoly XIII, neboť nebylo zjištěno vertebrogenní postižení takového rázu (parézy či problematika neurogenního močového měchýře). Žalobkynina další postižení (migrenózní cefalea, porotická struktura obratlů hrudní páteře, syndrom neklidných nohou a reaktivní depresivní syndrom) taktéž nemohla vést k vyšší míře poklesu pracovní schopnosti.
18. V posudku je popsán i vývoj žalobkynina zdravotního stavu, obsahuje všechny požadované formální náležitosti, jeho závěry se opírají o shromážděné podklady (žalobkynino osobní vyšetření a veškeré lékařské zprávy a další podklady), které měla posudková komise k dispozici, a celkové posudkové hodnocení je vnitřně konzistentní a nerozporné. Posudková komise na rozdíl od posudkových lékařů žalobkyni osobně vyšetřila, což přispělo k řádnému zjištění tíže kloubního postižení. V návaznosti na žalobní námitky a tato zjištění taktéž v souladu s posudkovými hledisky položky 1b zhodnotila žalobkyninu celkovou pohyblivost a výkonnost.
19. Na základě výše uvedeného soud pokládá posudek posudkové komise za nejpresvědčivější, logický a vycházející z nejdůležitějších podkladů, zejm. i žalobkynina osobního vyšetření. V návaznosti na něj lze uzavřít, že žalovaná vycházela při svém rozhodování z nesprávného skutkového závěru, že míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí činila jen 30 %, v důsledku čehož zamítla žalobkyninu žádost o invalidní důchod. Míra poklesu pracovní schopnosti ale ve skutečnosti již od 3. 3. 2025 činila 35 %, což odpovídá invaliditě prvního stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění. Napadené rozhodnutí je tak zatíženo vadou řízení spočívající v nesprávném zjištění skutkového stavu, která měla vliv na jeho zákonnost. Žalobní body jsou důvodné.
20. Dílčí námitka, že žalobkyně nebyla posudkovými lékaři osobně posouzena, není důvodná. Tato skutečnost *sama o sobě* ještě nezakládá nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z § 16a odst. 4 písm. a) a odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení totiž plyne, že orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu je k vyšetření posuzovaného toliko *oprávněn* (nikoliv povinen), resp. *může* (ale nemusí) určit, že je při posouzení potřebná přítomnost posuzované osoby. To potvrzuje i konstantní judikatura NSS, která dovodila, že úkolem posudkových lékařů je pouze hodnotit zdravotní stav posuzované osoby podle kritérií stanovených právními předpisy, nikoliv provádět primární klinická zjištění. To je úkolem ošetřujícího lékaře žadatele a lékařů odborných (viz rozsudek NSS ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 Ads 290/2019 – 24, a podobně např. rozsudky ze dne 31. 10. 2017, č. j. 3 Ads 254/2016 – 64, či ze dne 3. 11. 2022, č. j. 9 Ads 57/2021 – 31). Soud nadto vycházel z posudku posudkové komise, která žalobkyni osobně vyšetřila a dala jí možnost popsat své obtíže.

Závěr a náklady řízení

21. S ohledem na shora uvedené závěry soud napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaná zejména znovu posoudí žalobkynin nárok na invalidní důchod a mezi své podklady zahrne i posudek posudkové komise ze dne 7. 11. 2025 (§ 78 odst. 6 s. ř. s.), podle nějž od 3. 3. 2025 poklesla žalobkynina pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %.
22. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně, která byla ve věci plně úspěšná, má právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti žalované, která ve věci úspěch neměla. Náhradu nákladů řízení tvoří poštovné v celkové výši 95 Kč. Náhrada je splatná do třiceti dnů od právní moci rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. března 2026

Richard Galis v.r.
samosoudce